

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1596/2021
10.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Зорана Хацића, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Глигорије Тодорић, адвокат из ..., против тужене ЈМУ „Радио телевизија Војводине“, коју заступа пуномоћник Синиша Новковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године, као изузетно дозвољеној, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године у односу на неисплаћену зараду по основу сменског рада.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године за сменски рад и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године у делу става другог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати неисплаћену зараду по основу сменског рада и у делу става трећег изреке у погледу уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на износ досуђен на име неисплаћене зараде по основу сменског рада, тако што се **ОДБИЈА, као неоснован**, тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио да се обавезе тужена ЈМУ „Радио телевизија Војводине“ из Новог Сада да му на име неисплаћене зараде по основу сменског рада исплати износ од 12.755,01 динара са законском затезном каматом од 29.04.2020. године до исплате и износ од 2.398,57 динара на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 28.04.2020. године, као и да уплати на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање разлику између уплаћених и припадајућих доприноса, а по основу досуђеног износа по основу сменског рада.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године, као изузетно дозвољеној, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године у погледу исплате неисплаћене зараде по основу прековременог рада.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године у погледу исплате неисплаћене зараде по основу прековременог рада.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој, на име накнаде трошкова ревизијског поступка, исплати износ од 21.530,72 динара, у року од 8 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1797/2020 од 25.11.2020. године тужбени захтев тужиоца је делимично усвојен; обавезана је тужена ЈМУ „Радио телевизија Војводине“ из Новог Сада да тужиоцу АА из ... исплати на име неисплаћене зараде по основу прековременог рада износ од 19.055,94 динара са законском затезном каматом од 28.04.2020. године до исплате и износ од 30.857,26 динара на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 28.04.2020. године и по основу сменског рада износ од 12.755,01 динара са законском затезном каматом од 29.04.2020. године до исплате и износ од 2.398,57 динара на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 28.04.2020. године; обавезана је тужена да тужиоцу уплати на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање разлику између уплаћених и припадајућих доприноса, а по основу досуђених износа; одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да му тужена на име неисплаћене зараде по основу рада недељом исплати износ од 173,00 динара са законском затезном каматом од 29.04.2020. године до исплате и износ од 411,80 динара на име обрачунате законске затезне камате од доспелости до 28.04.2020. године; обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 83.928,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 738/21 од 23.03.2021. године, одбијена је жалба и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији у погледу рада у сменама, на коју се у ревизији указује, Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови из члана 404. ЗПП да се ревизија сматра изузетно дозвољеном у наведеном делу, па је ради потребе уједначавања судске праксе одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о правилности побијане одлуке у односу на досуђену неисплаћену зараду по основу сменског рада, у смислу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене, односно правног претходника тужене у континуитету од 05.04.1977. године, а на основу закљученог уговора о раду под измењеним условима од 02.06.2015. године,

тужилац је распоређен код тужене на послове „...“ у организационој целини ..., Сектор ..., Одељење ..., почев од 01.07.2015. године. Одредбом члана 2. став 2. уговора утврђен је опис послова тужиоца. Тужилац је са туженом дана 25.05.2016. године закључио Анекс I уговора о раду под измењеним условима, којим је тужилац распоређен на послове „...“ у организационој целини ..., Сектор ..., Одељење .... Послове ... тужилац је обављао као део екипе запослених у ..., а коју је сачињавало троје, односно четворо запослених који су радили у репортажним колима, у студију или на терену. Распоред рада се сачињавао унапред за период од месец дана, тако што је претходно свака редакција сачињавала оквирне месечне планове рада који су подложни изменама, на основу којих су руководиоци сачињавали недељни план реализације, обично петком за наредну недељу. Иако су руководиоци водили рачуна да код планирања предвиде довољно времена да запослени не раде дуже од 8 сати дневно, дешавало се да дође до одступања и да се трајање реализације разликује од плана. Тужилац је некада радио краће, а некад дуже од 8 сати дневно, изузетно је радио и ноћу у периоду од 22,00 до 06,00 часова, када су се вршила вишеструка директна снимања, као што су Божићна и Ускршња литургија или концерти, односно радио је и у дане празника који су нерадни, као и недељом. У спорном периоду од 01.01.2016. године до 30.11.2018. године тужилац није радио ноћну смену у целости, већ је радио одређени број радних сати ноћу, и то у ситуацији када се продужи неко снимање или се врше директни преноси. Налазом и мишљењем вештака финансијске струке, према радним листама за спорни период, утврђени су остварени часови рада тужиоца – прековременог, сменског рада и рада недељом, и то у варијанти А према подацима које је уписивао тужилац и у варијанти Б према подацима о оствареним радним сатима које је у радним листама признавао непосредни руководиоца тужиоца, па је вештак, на основу тако утврђених часова рада, извршио обрачун разлике између исплаћене и евентуално припадајуће увећане зараде тужиоца по наведеним основима.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање у погледу сменског рада, судови су, примењујући одредбу члана 108. Закона о раду и одредбе Колективних уговора тужене који су важили у спорном периоду, а који су цитирани у образложењу нижестепених пресуда, закључили да је тужилац у спорном периоду остварио одређени број часова сменског рада који му нису исплаћени од стране тужене, због чега је тужиоцу досуђена увећана зарада по овом основу, као и припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање. Наиме, сменски рад се јавља као организација радне целине у којој појединац ради, а у складу са одредбом члана 16. КУ тужене од 04.05.2018. године измена смена може да буде континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеље, произлази да су се запослени код тужене на пословима снимања смењивали да би испратили испланиране и ванредне догађаје, а да не раде дуже од 8 сати дневно, са одређеним одступањима.

Основано се у ревизији тужене указује да се специфична организација рада код тужене не може поистоветити са појмом сменског рада који је прецизно дефинисан у члану 63. Закона о раду, те да су нижестепене пресуде у том делу донете уз погрешну примену материјалног права.

Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 32/13) прописивао је као посебан основ за увећање зараде рад у сменама у члану 108. Изменама Закона („Службени гласник РС“, бр. 75/14 које су ступиле на снагу 29.07.2014. године) сменски рад није предвиђен као законски основ за увећање зараде, али је прописано да

се општим актом и уговором о раду могу утврдити и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама (члан 108. став 4).

Колективни уговор туженог из 2012. године прописује у члану 12. да радна недеља траје 5 радних дана, да распоред радног времена у оквиру радне недеље утврђује послодавац, да радни дан траје по правилу 8 часова, да на пословима и радним задацима на којима се због несметаног одвијања процес рада обавља у сменама, послодавац може радну недељу организовати на други начин, да је послодавац дужан да обавести запосленог о распореду и промени радног времена најмање 7 дана пре почетка рада. Чланом 36. прописан је начин увећања основице.

Директивом ЕУ 2003/88/ЕЦ сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним образцем, укључујући образац ротирања који може бити непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран).

Имајући у виду утврђено чињенично стање, да тужилац своје радне задатке није обављао свакодневно у идентичном временском интервалу, да се од дана до дана разликовало не само трајање смена, него и почетак и завршетак рада, при чему је тужилац повремено у једном дану радио и у две смене, да је радно време тужиоца било условљено извршењем радног задатка и одвијало се према месечном, односно недељном плану реализације, тако што је тужилац у различито доба дана на месечном нивоу радио некада краће, а некада дуже од 8 сати дневно, као и ноћу, у периоду од 22,00 часа до 06,00 часова, и то када су се вршила вишесатна снимања као што су Божићне и Ускршње литургије или концерти, односно у дане празника који су нерадни дани и недељом, те да је радио на терену кад су се снимале спортске утакмице и други преноси, по оцени ревизијског суда не ради се о сменском раду, јер је посао тужиоца по природи ствари зависио од посла других и није могао бити прецизно планиран. На описани начин рад тужиоца се одвијао према распореду који није унапред одређен (ни временски период у дану, ни одређен број дана рада у недељи), већ је рад тужиоца зависио од посла који треба да се обави, односно његовог задатка одређеног дана. Зато тужилац не испуњава услове предвиђене одредбама Колективног уговора тужене за увећање зараде по основу рада у сменама, па је постављени тужбени захтев неоснован, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

Оцењујући испуњеност услова за дозвољеност ревизије изјављене на основу члана 404. Закона о парничном поступку, у делу који се односи на досуђену неисплаћену зараду по основу прековременог рада, Врховни касациони суд је оценио да у овој врсти спора не постоји потреба за уједначавањем судске праксе или новим тумачењем права, као ни разматрањем правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана.

Побијаном другостепеном одлуком потврђена је првостепена пресуда у делу којим је усвојен тужбени захтев за исплату на име увећане зараде за прековремени рад. Имајући у виду садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване побијане одлуке нижестепених судова, Врховни касациони суд сматра да у конкретном случају нису испуњени законски услови које прописује одредба члана 404. став 1. ЗПП. Ревизијски наводи тичу се примене одредаба о

прековременом раду, садржаним у Закону о раду, на конкретне чињенице о раду тужиоца, како је био организован рад код туженог, због чега не могу бити релевантни приликом испитивања дозвољености посебне ревизије. На основу утврђених чињеница, закључак судова да се ради о прековременом раду није у супротности са исказаним правним ставом Врховног касационог суда о остваривању права на исплату увећане зараде за прековремени рад, у бројним одлукама Врховног касационог суда у истој или сличној чињенично-правној ситуацији.

Зато је, на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије у наведеном делу, применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и оценио да ревизија тужиоца није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра, по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужилац је тужбу поднео 14.02.2019. године, првостепена пресуда је донета 25.11.2020. године, а другостепена пресуда 23.03.2021. године. Вредност предмета спора побијаног дела који се односи на неисплаћену зараду по основу прековременог рада износи 19.055,94 динара (главница) што према курсу на дан подношења тужбе (1 евро = 118,1687 динара) представља износ од 161,26 евра.

Овај спор се не односи на заснивање, постојање или престанак радног односа из члана 441. ЗПП, већ на потраживање у новцу. Како вредност предмета спора побијаног дела правноснажне одлуке не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, изјављена ревизија у делу који се односи на прековремени рад није дозвољена.

Из наведених разлога, на основу члана 413. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

Тужена је делимично успела у ревизијском поступку, за износ од 15.153,58 динара по основу сменског рада, трошкове је тражила и определила. Зато је тужилац дужан да туженој накнади сразмерно успеху у ревизијском поступку трошкове ревизијског поступка и то: на име састава ревизије износ од 9.000,00 динара, судске таксе на ревизију износ од 5.012,29 динара и судске таксе на одлуку по ревизији у износу од 7.518,43 динара, укупно 21.530,72 динара. Зато је одлучено као у ставу петом изреке пресуде, на основу члана 165. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић